

Zaman zaman Yunanistan'dan Türkiye'ye turist olarak gelip Karadeniz'de halka Pontus haritası dağıtıldı.

Hangi Pontus?

Tarih, son 541 yıllık zaman zarfında Pontus Krallığı veya Cumhuriyeti adında bir devletin varlığından söz etmediğine göre, sahi hangi Pontus? Canlandırılmaya çalışılan Pontus, Milattan önceki mi, Milattan 540 yıl sonraki mi?

> Sefa Koyuncu

Pontus kelimesi, arkeolojik araştırmalara konu olacak nitelikte antik bir coğrafi terim olmakla birlikte, bu yıl 19 Mayıs'ta olduğu gibi Yunanistan'da her yıl birtakım kimseler ortaya çıkıyor ve Milattan Önce 370'leri çağrıştıran Pontus kavramı ile ilgili "soykırım gösterileri" yapıyor; Aristotelios Üniversitesi'nde Pontus törenleri düzenliyor. Bu törenler, Karadeniz Bölgemiz'de hızlanan bölücü maksatlı siyasi misyonerlik faaliyetleri ve son olarak da Yunanistan'ın Aleksandria kentinde inşa edilen "sözde Pontus soykırımı" anıtının, Cumhurbaşkanı Kostis Stefanopulos tarafından açılışının yapılması, Ermenilerden sonra sözde Pontus Rumları için de bir soykırım senaryosunun sahne hazırlıklarının yapıldığını gösteriyor.

Milattan önceki mi, sonraki mi?

Hangi Pontus? Türkiye'yi bölme, Bizans'ı diriltme çabalarının ve Yunan 'megalo-idea'sının bir parçası olan Pontusçulukla, Milattan Önce 302'de Mithridates tarafından bölgede kurulan Pontus Krallığı'nın ihyası gibi paleontolojik (fosil bilimi) bir iddiada bulunulmuyorsa; 1461 yılında, karadan ve denizden kuşatarak Komnenosların Trabzon Rum İmparatorluğu'na son veren Fatih Sultan Mehmed Han öncesi dönem kastediliyor olmalı. Zira bölge 541 yıldır Türk hakimiyeti altındadır. Tarih, son 541 yıllık zaman zarfında Pontus Krallığı veya Cumhuriyeti adında bir devletin varlığından söz etmediğine göre, sahi hangi Pontus? Canlandırılmaya çalışılan Pontus, Milattan önceki mi, Milattan 540 yıl sonraki mi?

Kim Pontus'u kurmak ister?

"Pontus Cumhuriyeti'ni kurmak isteyen kim?" diye bir soru yönelttiğimiz zaman bakın karşınıza kimler çıkıyor: Amerika, İngiltere, Rusya, Yunanistan ve Fransa. Kısacası, Pontuslu Rumlardan (Zaten ortada öyle bir millet de yok) başka herkes! Öyleyse bu işin içindeki iş nedir? İşin içindeki iş, "Biz Osmanlı İmparatorluğu'nu ortadan kaldırırken, Doğu'da Ermenistan, Kuzeyde Pontus Rum devleti kuracaktık; Türkiye'nin batısını da Yunanistan'a verecektik ama olmadı. Şimdi bu Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne almayı düşünüyoruz ama toprağıyla nüfusuyla bize büyük geliyor. Türkiye'yi bölüp, biraz daha küçülttikten sonra 'birkaç minik şehir devleti' halinde AB'ye alırsak ancak içimize sindireceğiz" düşüncesi, yani "Sevr" dir.

Seferberlik emrine karşı çıkan veya askerden kaçan Rumlar'ın kurduğu Pontus çeteleri Müslüman nüfusu azaltmak için rastadıkları Müslümanları öldürerek Müslüman köylerini yakıyor.

Yunan megal-idea'sı

Yunan askerleri, 15 Mayıs 1919'da, İngilizlerin kışkırtmalarıyla Ege bölgemizin incisi İzmir'i işgal ettiler ya! Karadeniz bölgesinde yaşayan Rumlara da gün doğdu.(2) 1904'te Amerikalıların desteği ile kurulan Pontus Cemiyeti, hayali Pontus Cumhuriyeti'nin bir haritasını bastırdı. Bu haritada merkezi Samsun olmak üzere Batum'dan İnebolu'ya kadar olan Karadeniz kıyıları ile Kastamonu, Çankırı, Yozgat, Sivas, Tokat, Amasya, Çorum, Gümüşhane ve Erzincan ilinin kuzey bölümü, cumhuriyetin sınırları içinde gösterildi. Büyük Yunanistan hayaline (megal-idea) kapılan Başbakan Venizelos, Paris Barış Konferansı'na verdiği muhtıra Batı Anadolu, Kıbrıs ve Trakya yanında Trabzon ve civarının da Yunanistan'a verilmesini istedi (30 Aralık 1919). Bu propagandaya paralel olarak Rum çetelerinin bölgedeki katliamları da tırmandı. Yalnız Samsun bölgesinde 699 Türk öldürüldü. Öteki bölgelerde öldürülenlerle birlikte ölü sayısı, 1921 sonuna kadar 1641'i buldu. 323 Türk yaralandı; 3723 ev yakılıp yıkıldı; hayvan sürüleri, mallar yağmalandı.(1) Lozan'da, Yunanistan'ın işgal ettiği bölgedeki Türk kaybının 1.5 milyon kişiyi bulduğu belgeleri ile komisyona sunulmuş ve Karaağaç yöresi bu kayıplar karşılığında tazminat olarak Türkiye'ye bırakılmıştır. Üstelik bu öldürmelerde Türk nüfusunu yok ederek, Rum nüfusun çoğunluğunu sağlayıp ABD Başkanı Wilson'ın projesine göre bir Pontus Cumhuriyeti kurmak gayesi vardır ki, işte bu davranış Birleşmiş Milletler'in soykırım

tarifi kapsamına girer. Türkler ise bu ayaklanma ve soykırım hareketlerine karşılık, ABD'li tarihçi McCarthy'nin deyimiyle Ermenilere olduğu gibi Rumlara da, "klasik bir yöntem" olan "yer değiştirme" tedbirine başvurmakla yetinmiştir. (2)

Ayaklanma Nasıl Bastırıldı?

Rum çetelerinin ortadan kaldırılması için Aralık 1920'de karargahı Amasya'da kurulan Merkez Ordusu oluşturuldu; komutanlığa da Nurettin Paşa tayin edildi. Nurettin Paşa, aldığı sert tedbirlerle ayaklanmayı bastırmaya çalıştı. Samsun metropoliti vekili Eftim, İstiklal Mahkemesi'ne sevk edildi. Merzifon Amerikan Koleji'nde Türkçe öğretmenini Zeki Bey'in Rumlar tarafından öldürülmesinin ardından, okula operasyon düzenlendi. Pontusçuluğu kışkırtıkları tespit edilen Amerikalı okul yöneticileri, yurtdışına çıkarıldı. 1922 başında, ayaklanmanın bastırılması için kesin harekate girildi. 6 Şubat 1923'te bölge çetelerden tamamen temizlendi. Böylece emperyalist güçlerin "Pontusçuluk Oyunu" üç yıl süren mücadele sonunda, perde indirdi. Ancak son yıllarda Karadeniz bölgemizde harıl harıl çalışan misyonerleri ve Yunanistan'daki anıtlı, gösterili 'sözde Pontus soykırımı' provokasyonlarını gördükçe, insan, "Aynı oyun yine mi sahneleniyor?" diye sormadan edemiyor.

KAYNAKLAR

- (1) Büyük Larousse, Milliyet, İst. 1986, C.12, s.6372, C.18, s.9505
(2) Ölüm ve Sürgün, Justin McCarthy, İnkılap, Ank. 1998, s.338-362